۱ شیرازنامه

۲ خلاصة الحساب

سال ۱۳۴۸ خورشیدی بازبینی شد

میکروفیلم تهیه شد

کتابخانه آستانقدس

اسم کتاب مجموعه فارسی عربی

مصنف شیخ بهائی و غیره

مؤلف

خطی نسخ مختلف السطر

چاپی

سال چاپ یا تحریر ۱۲۳۲ ق عدد اوراق ۹۷

جزء کتب جنگ و مجامع شماره

شمارهٔ عمومی ۹۶۱۲ شمارهٔ قبض

واقف خان بابا مشار تاریخ وقف اردیبهشت ۱۳۲۶

طول ۲۱ عرض ۱۴ گنجه

بازبینی شد ۱۳۵۲

آستان قدس

کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

نام کتاب شیرازنامه

مؤلف متن احمد زرکوب شیرازی محشی

شارح مترجم

تاریخ تحریر ۱۲۳۲ ق نوع خط شکسته تعداد سطر

جزء کتب تاریخ زبان فارسی عدد اوراق ۸۲

طول عرض شماره عمومی

وقفی / خریداری تاریخ وقف / خریداری

ملاحظات

کتابخانه آستان قدس
ویژه خطی
۲۵۳
۲۵۵۶
۲۳/۲/۲۶
سال ۱۳۴۸ خورشیدی
بازبینی شد

تحریر از تاریخ ۱۳ ... طی دوره

آثار مآثر و طراز مفاخر مکارم بیش   بیش در آستان صفدر ملک
بیش بر آستان مصدر جود   عز مصر دولت حاتم عصر   کریم ملک
مفخر وجود مه جهان حشمت و خورشید رفعت   گل باغ مکارم عهد وجود
مدار دولت و کان مروت   سپهر مهر سایه گستر جود   همای دولت ایارش
چو سیمرغ بلند پایه بلنبی شهر جود   قوام دولت و دین شمع اقبال محیط بحر
کف و گوهر جود   همایون پایه قدرش همایست   که افکنده است سایه
بر سر جود   صاحب اعظم دستور اعدل اکرم والی خطه الجود و الکرم افتخار
زوار المجد و الکرم اولی المرتبة لمکارم الاخلاق الشیم الفایز بعنایات الله
بادخر کرامه و ادفی لعم   معین الانام برابر کرم حاتم کف فضل
بجانبش بحر قدم علی دم   آنکه در شیوه رادی و والیت جود بر بود آ
ز حاتم جهان نوی کرم   علی قوام الله و الدین سیف الانام المتفرد بکیف
العفوه و المستضعفین لا زال لتنظیم الدین و الدولة قواما و لبوسطه عقد المکارم نظاما
فایق المهلب بجوده   و ابن معن بحاتم جو بزد جود و افر و کرم شامل او
ذکر معن را بد چون الف زاید بی معنی است   و پیش فضل الوالیش بسیار
تقصیر کار و حاتم را حاتم سخی بسیار گمتر از کست   مبدل ما یسعی لمی یبتغی
الا لعوض و لا لغرض همواره دست و زبان بعطا و صلا بر گشاده و بدانی
و انا المرحمن کل ما سألتموه   بگوش عالمیان اندر رسانیده مولف

المجتمع واضرب ما فی کل قدح فی کل من الاوزان الثلثه واقسم الحاصل علی المحفوظ فالخارج
ما فیه من النوع لا لمضروب فیه فیضرب الاربعة فی نفسها ویقسم کما مر ففی الرباع ثمانیه ارطال
رطل عسل ورطلان ونصف ماء والکل خمسه ثم یفعل ذلك بالتسعه کون فی التساعی رطلا من
عسل ورطلان ونصف خلا واربعه ارطال ونصف ماء والکل تسعه مسئله قیل لشخص کم
مضی من اللیل فقال ثلث ما مضی تساوی ربع ما بقی فکم مضی وکم بقی فبالجبر افرض الماضی
شیئا والباقی اثنی عشر الا شیئا فثلثا الماضی یعدل ثلثه الا ربع شیء وبعد الجبر ثلث الماضی و
ربعه یعدل ثلثه فالخارج من القسمة خمسة وسبع وهو الساعات الماضیه فالباقیه ست وستة
اسباع ساعة وبالاربعه المتناسبه اجعل الماضی شیئا والباقی اربع ساعات لاجل
الربع فثلث الشیء یساوی ساعة فالشیء الماضی ثلث ساعات والکل سبع فنسبة الثلثه
الی السبعة کنسبة المجهول الی اثنی عشر فاقسم مسطح الطرفین علی الوسط یخرج خمسه وسبع
مسئله رمح مرکوز فی حوض والخارج علی الماء منه خمسة اذرع مال مع ثبات طرفه
لا فی راسه له عشره سطح الماء فکان البعد بین مطلعه من الماء وموضع ملاقاة راسه
له عشره اذرع کم طول الرمح فبالجبر یفرض الغایب فی الماء شیئا فالرمح خمسه وشیء
ولا ریب انه بعد المیل وتر قاعه احد ضلعیها العشره الاذرع والاخر قدر الغایب منه اعنی الشیء
فمربع الرمح اعنی خمسة وعشرین ومالا وعشره اشیاء مساو لمربعی العشره والشیء اعنی
مائة ومالا بشکل العروس وبعد اسقاط المشترك یبقی عشرة اشیاء معادله لخمسة وسبعین
والخارج من القسمة سبعة ونصف وهو القدر الغایب فی الماء فالرمح اثنا عشر ذراعا
ونصف وللاستخراج هذه المسئله ونظائرها طرق اخری نطلع مع براهینها من کتابنا الکبیر
ان وفقنا الله تعالی خاتمة قد وقع للحکماء الراسخین فی هذا الفن مسائل صرفوا فی حلها افکارهم
ووجهوا الی استخراجها انظارهم وتوصلوا الی کشف نقابها بکل حیلة وتوسلوا الی رفع

نجابها

نجابها بکل وسیلة فما استطاعوا الیها سبیلا ولا وجدوا علیها مرشدا ودلیلا
فهی باقیه علی عدم الانحلال من قدیم الزمان متبغة علی سایر الاذهان الی هذا الان وقد
ذکر علماء الفن هذا الفن بعضها فی مصنفاتهم واورد واشطرا منها فی مولفاتهم تحقیق الاشتمال
علی المستصعبات الاسباب ومخاما لمن یدعی عدم العجز فی الحسابیات ونحذیرا للحاسبین
من التزام الجواب عما یورد علیهم منها وحثا لاصحاب الطبایع الوقادة علی حلها والکشف
عنها وانا اوردت فی هذه الرسالة سبعة منها علی سبیل الانموذج اقتداء بمنارهم واقتفاء و
لاثارهم وهی هذه ۱ عشره مقسومة بقسمین اذا زید علی کل جذره وضرب المجتمع فی المجتمع
حصل عدد معروض ۲ مجذور ان زدنا علیه عشره کان للمجتمع جذر وان نقصنا منه کان للباقی
جذر ۳ اقر لزید بعشره الا جذر ما لعمرو ولعمرو بخمسه الا جذر ما لزید ۴ عدد مکعب قسم
بقسمین اذا قسمنا کلا منهما علی الاخر وجمعنا الخارجین کان المجتمع مساویا للاحد
قسمی العشره ۵ ثلث مربعات متناسبة مجموعها مربع ۷ مجذور اذا زید علیه جذره ودرهمان
او نقص منه جذره ودرهمان کان للمجتمع او الباقی جذر هذا ایها الاخ العزیز
الطالب لنفایس المطالب ما قد اوردت لك فی هذه الرسالة الوجیزة بل الجوهرة العزیزة
من نفایس عرایس قوانین الحساب ما لم یجتمع الی الان فی رسالة ولا کتاب فاعرف قدرها
ولا ترخص مهرها وامنعها عن من لیس اهلها ولا تزفها الا الی حریص علی ان یکون بعلها
ولا تبدلها الکثیف الطبع من الطلاب لئلا یکون معلقها للدر فی اعناق الکلاب فان کثیرا
من مطالبها حری بالصیانة والکتمان حقیق بالاستتار عن اکثر اهل هذا الزمان فاحفظ
وصیتی الیك والله حفیظ علیك تمت الرسالة والصلوة علی من هو خاتم الرسالة فی یوم
الثلثا من شهر جمادی اولی بعد الف ومائتین تسعة وعشرین عام
من الهجره هادی ارباب الضلال علی ید المفتقر المحتاج
الی رحمة الله ونعمة الله احسن الله تعالی عواقبه
محمد باقر

بازبینی شد
۱۳۷۱ ش

وقف کتابخانهٔ آستان قدس رضوی شد بتاریخ
شهر محرم الحرام ۱۲۸۶ [illegible]

۱۳۰۱/۱۱/ خورشیدی
بازدید شد

کتابخانه آستان قدس
ویژه خطی

[illegible]
۱۷۶۰۹